

Любенко А. М.

*доктор економічних наук, доцент, професор кафедри обліку і оподаткування,
Львівський навчально-науковий інститут
ДВНЗ «Університет банківської справи», Україна;
e-mail: andriy.lyubenko@gmail.com; ORCID ID: 0000-0001-9064-4253*

Кундря-Висоцька О. П.

*кандидат економічних наук, доцент, професор кафедри обліку і оподаткування,
Львівський навчально-науковий інститут
ДВНЗ «Університет банківської справи», Україна;
e-mail: kundrya-vysotska@ukr.net; ORCID ID: 0000-0001-9760-9266*

Рудницька О. В.

*кандидат економічних наук, асистент кафедри обліку і аудиту,
Львівський національний університет Імені Івана Франка, Україна;
e-mail: tsrud@bigmir.net; ORCID ID: 0000-0002-9994-2828*

ПРАКСЕОЛОГІЧНА ГРАМАТИКА ДІЙ У РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОЇ СИСТЕМИ У КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ЗАПИТІВ

Анотація. Обґрунтовано доречність використання праксеологічного підходу до вивчення умов розвитку сучасної обліково-аналітичної системи як методологічного інструменту, що дозволяє з'ясувати аналітику ефективності її функціонування у контексті інтеграційних орієнтирів розвитку сучасного бізнесу, розширення інформаційних запитів, багаторівневість інтеграції елементів обліково-аналітичної системи у контексті обґрунтування «граматики дій» у розвитку сучасної обліково-аналітичної системи з метою удосконалення її методології, визначення слабких ланок, оновлення методичного наповнення, перерозподілу функцій між відповідальними виконавцями тощо.

Проаналізовано підходи до розуміння і визначення сутності обліково-аналітичної системи. Виокремлено інтегрований шлях, що передбачає як сам інформаційний продукт, що утворюється в результаті функціонування відповідних інформаційних підсистем, так і процес функціонування таких підсистем, що дозволяє акцентувати увагу не лише на кінцевому інформаційному продукті, а й на усьому процесі його створення, а також суттєво розширює предметну область обліково-аналітичних досліджень і дозволяє сформувати комплекс заходів з удосконалення обліково-аналітичної системи, що суттєво розширює предметну область обліково-аналітичних досліджень та дозволяє сформувати комплекс заходів з удосконалення обліково-аналітичної системи «у просторі і часі». «У просторі» — за ключовими ланками інформаційної системи (бухгалтерський облік, аналіз, контроль, менеджмент тощо) і «у часі» — поточний період, перспектива. Зокрема, проаналізовано наявність проблем розвитку соціо-еколого-економічних відносин у суспільстві, необхідність удосконалення трансляційних можливостей облікового процесу відповідно до сучасних інформаційних потреб, зумовлюють потребу виокреслення методологічної послідовності реформування обліково-аналітичної системи та її ефективної апробації.

У зв'язку з цим доведено необхідність у зосередженні уваги на сучасних вимогах до бухгалтерської професії, що зумовлені новими стандартами у веденні сучасного бізнесу. Обґрунтовано визначальну роль професійних якостей фахівця з обліку відповідно до Кодексу етики бухгалтерів, розробленого Міжнародною федерацією бухгалтерів, з метою ефективного розвитку сучасної обліково-аналітичної системи у сфері сталого розвитку, застосування в автоматизації обліку хмарних технологій, «віртуальної» бухгалтерії.

Ключові слова: бухгалтерський облік, аналіз, контроль, інформаційні запити, обліково-аналітична система.

Формул: 0; рис.: 4; табл.: 0; бібл.: 10.

Lyubenko A. M.
*Doctor of Economics, Associate Professor,
Professor of Department of Accounting and Taxation,
Lviv Educational-Scientific Institute of SHEI «Banking University», Ukraine;
e-mail: andriy.lyubenko@gmail.com; ORCID ID:0000-0001-9064-4253*

Kundrya-Vysotska O. P.
*Ph. D. in Economics, Associate Professor,
Professor of Department of Accounting and Taxation,
Lviv Educational-Scientific Institute of SHEI «Banking University», Ukraine;
e-mail: kundrya-vysotska@ukr.net; ORCID ID: 0000-0001-9760-9266*

Rudnytska O. V.
*Ph. D. in Economics, Assistant of Department of Accounting and Auditing;
Lviv National University of Ivan Franko, Ukraine;
e-mail: tsrud@bigmir.net; ORCID ID: 0000-0002-9994-2828*

THE DEVELOPMENT OF PRAXEOLOGICAL ACTION GRAMMAR IN THE MODERN ACCOUNTING AND ANALYTICAL SYSTEM IN THE CONTEXT OF SUPPLY OF INFORMATION REQUESTS

Abstract. The article substantiates the appropriateness of the use of the praxeological approach to studying the conditions of development of the modern accounting and analytical system as a methodological tool, which allows to analyze the effectiveness of its functioning in the context of integration guidelines for the development of modern business, the expansion of information queries, multilevel integration of elements of the accounting and analytical system in the context of the justification of the «grammar of action» in the development of a modern accounting and analytical system in order to improve its methodology, definition of weak links, updating methodological content, redistribution of functions among responsible executors, etc.

The article analyzes the approaches to understanding and determining the essence of the accounting and analytical system. Highlights an integrated path that involves the information product itself, formed as a result of functioning of the corresponding information subsystems, as well as the process of functioning of such subsystems, which allows to focus attention not only on the final information product, but also on the whole process of its creation, as well as significantly expands the domain of accounting and analytical research and allows us to formulate a set of measures aimed at improving the accounting and analytical system, which substantially expands the domain of accounting and analytical research and allows you to create a set of measures to improve the accounting and analytical system «in space and time». «In space» — on the key links of the information system (accounting, analysis, control, management, etc.) and «in time» — the current period, the prospect. In particular, the article analyzes the availability of problems of the development of socio-ecological and economic relations in society, the need to improve the translation capabilities of the accounting process in accordance with modern information needs, stipulate the need to outline the methodological sequence of reforming the accounting and analytical system and its effective testing.

In this regard, the article proves the need to focus on the modern requirements for the accounting profession, which are conditioned by new standards in the management of modern business. It substantiates the decisive role of the professional qualities of a specialist in accounting in accordance with the Code of Ethics of Accountants, developed by the International Federation of Accountants in order to effectively develop a modern accounting and analytical system in the field of sustainable development, application in the automation of accounting of cloud technologies, «virtual» accounting.

Keywords: accounting, analysis, control, information requests, accounting and analytical system.

JEL Classification M41

Formulas: 0; fig.: 4; tabl.: 0; bibl.: 10.

Любенко А. Н.

доктор экономических наук, доцент, профессор кафедры учета и налогообложения,
Львовский учебно-научный институт ГУВЗ «Университет банковского дела», Украина;
e-mail: andriy.lyubenko@gmail.com; ORCID ID: 0000-0001-9064-4253

Кундря-Высоцкая О. П.

кандидат экономических наук, доцент,
профессор кафедры учета и налогообложения,
Львовский учебно-научный институт ГУВЗ «Университет банковского дела», Украина;
e-mail: kundrya-vysotska@ukr.net; ORCID ID: 0000-0001-9760-9266

Рудницкая Е. В.

кандидат экономических наук, ассистент кафедры учета и аудита,
Львовский национальный университет имени Ивана Франко, Украина;
e-mail: tsrud@bigmir.net; ORCID ID: 0000-0002-9994-2828

ПРАКСЕОЛОГИЧЕСКАЯ ГРАММАТИКА ДЕЙСТВИЙ В РАЗВИТИИ СОВРЕМЕННОЙ УЧЕТНО-АНАЛИТИЧЕСКОЙ СИСТЕМЫ В КОНТЕКСТЕ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ИНФОРМАЦИОННЫХ ЗАПРОСОВ

Аннотация. Обоснована целесообразность использования праксеологического подхода к изучению условий развития современной учетно-аналитической системы как методологического инструмента, который позволяет понять аналитику эффективности ее функционирования в контексте интеграционных ориентиров развития современного бизнеса, расширения информационных запросов, многоуровневость интеграции элементов учетно-аналитической системы в контексте обоснования «грамматики действий» в развитии современной учетно-аналитической системы с целью усовершенствования ее методологии, определения слабых звеньев, обновления методического наполнения, перераспределения функций между ответственными исполнителями, и так далее.

В связи с этим доказана необходимость в сосредоточении внимания на современных требованиях к бухгалтерской профессии, обусловленных новыми стандартами в ведении современного бизнеса. Обоснованно определяющую роль профессиональных качеств специалиста по учету в соответствии с Кодексом этики бухгалтеров, разработанного Международной федерацией бухгалтеров, с целью эффективного развития современной учетно-аналитической системы в области устойчивого развития, применения в автоматизации учета облачных технологий, «виртуальной» бухгалтерии.

Ключевые слова: бухгалтерский учет, анализ, контроль, информационные запросы, учетно-аналитическая система.

Формул: 0; рис.: 4; табл.: 0; библи.: 10.

Вступ. На сучасному етапі суспільно-економічного розвитку стверджувати, що джерелом інформаційного забезпечення бізнесу є бухгалтерський облік, по великій мірі, некоректно, оскільки «рамки» інформаційних запитів суттєво розширились, а бухгалтерський облік у контексті забезпечення цих запитів визначаємо як обліково-аналітичну систему. В цьому сенсі актуальними є питання розвитку, розширення методології сучасної обліково-аналітичної системи для потреб користувачів. І потрібно розуміти, що «крапку» у дослідженні розвитку обліково-аналітичного забезпечення ставити нелогічно, оскільки його динаміка прямо залежить від розвитку інформаційних запитів. Відтак, потенційно актуальним залишається обґрунтування «граматики дій» у розвитку сучасної обліково-аналітичної системи з метою удосконалення її методології, визначення слабких ланок, оновлення методичного наповнення, перерозподілу функцій між виконавцями тощо.

Доречним у плані аналізу сучасної обліково-аналітичної системи, на нашу думку, є використання праксеологічного підходу як методологічного інструменту, що дозволяє з'ясувати аналитику загальних умов ефективності сучасного обліково-аналітичного забезпечення, поєднавши методику, мотивовану зовнішніми та внутрішніми викликами, з

теорією наукової організації праці. Сьогодні ця проблема особливо актуальна в силу того, що методик напрацьовано багато, визначено різні види обліку, аналізу, контролю. Проте, важливо напрацювати загальну методологію у функціонуванні ефективної обліково-аналітичної системи, яка відповідає б постійно зростаючим інформаційним запитам і могла б паралельно розвиватися у відповідності з їх розширенням.

Виходячи з того, що система обліково-аналітичного забезпечення відіграє важливу роль у функціонуванні системи управління підприємством, забезпечуючи взаємодію різних структурних підрозділів та реагуючи на зміни внутрішнього й зовнішнього середовища, аналіз практики діяльності вітчизняного підприємництва дозволив констатувати: відсутність задовільного обліково-аналітичного забезпечення приводить до того, що процес прийняття рішень господарюючими суб'єктами все більше орієнтується на ірраціональний (соціальний, психологічний) підхід проти раціонального, чи «обмеженої раціональності» [1].

Аналіз досліджень та постановка завдання. Актуалізацією проблеми визначення ролі, проблем функціонування та розвитку обліково-аналітичної системи в умовах сучасних інформаційних викликів займаються ряд вчених: Т. Бочуля, О. Канцуров., Р. Костирко, О. Кундря-Висоцька, Т. Лісничка, М. Пушкар, В. Рябенко, Л. Чижевська, В. Швець та інші вчені, які досліджували структурно-функціональну регламентацію обліково-аналітичної системи, оновлення інструментарію для ефективного її функціонування, в тому числі, моделювання обліку та звітності у контексті сталого розвитку. Однак, потреба у вивченні та подальшому дослідженні цього питання залишається відкритою, а дослідження логічної послідовності розвитку обліково-аналітичної системи у контексті ефективного забезпечення нових інформаційних запитів потребує потенційного дослідження.

Метою статті є обґрунтування багаторівневості інтеграції елементів обліково-аналітичної системи, використання праксеологічного підходу як методологічного інструменту, що дозволяє з'ясувати аналітику загальних умов ефективності сучасної обліково-аналітичної системи.

Результати дослідження. Відомо, що механізм функціонування обліково-аналітичної системи передбачає збирання інформації, способи її узагальнення, контролю та аналізу, а також технології надання безпосереднім користувачам у різних формах звітності. Іншими словами, обліково-аналітична система — це організаційно-методологічна форма буття суб'єктів господарювання створена людиною для виконання своїх ділових функцій, яка поєднує у собі три підсистеми: облікову, аналітичну та контрольну [2, с. 62].

Слід зауважити, що на сьогодні сформувались три основних підходи до розуміння і визначення сутності обліково-аналітичної системи. За першим підходом — це сукупність різних видів інформаційних процедур, інформаційних одиниць, що взаємодіють між собою: документи, інформаційні масиви, інформаційні потоки тощо, формуючи єдиний інформаційний простір у формі різних форм звітності для прийняття управлінських рішень.

За другим підходом — це процес підготовки (збору, обробки), узагальнення, зберігання, передачі необхідної інформації. Отже, якщо за першим підходом розуміється лише інформаційний продукт, то за другим — процес створення такого продукту, його збереження на передачу.

Логічним є третій підхід — інтегрований, що передбачає як сам інформаційний продукт, що утворюється в результаті функціонування відповідних інформаційних підсистем, так і процес функціонування таких підсистем, що дозволяє акцентувати увагу не лише на кінцевому інформаційному продукті, а й на усьому процесі його створення. Це суттєво розширює предметну область обліково-аналітичних досліджень та дозволяє сформувати комплекс заходів з удосконалення обліково-аналітичної системи «у просторі і часі». «У просторі» — по ключових ланках інформаційної системи (бухгалтерський облік, аналіз, контроль, менеджмент тощо) та «у часі» — поточний період, перспектива.

Обліково-аналітичне забезпечення управління як результат інтеграції обліку, контролю й аналізу в інформаційній функції для системи управління впливає на прийняття рішень і містить регульовані параметри (кількість, вид, формат подання тощо), через які його склад та якість оптимізуються відповідно до вимог реального часу провадження діяльності підприємством [8, с. 88—89].

Розгалуженість, контент обліково-аналітичної системи, безумовно, залежить від інформаційних запитів, структури суб'єкта господарювання. Деякі підприємства, як правило, малі, середні використовують класичну систему фінансового обліку, елементи управлінського обліку та за необхідності — елементи економічного аналізу. Виконавцями, зазвичай, виступають фахівці з бухгалтерського обліку. Дуже часто, як показує практика, один — два бухгалтери, які виконують різноманітні функції у процесі продукування необхідного інформаційного продукту — облікові, аналітичні функції, логістичні, маркетингові процедури, тощо. Натомість, обліково-аналітична система великих підприємств вимагає багаторівневої інтеграції підсистем обліку, аналізу та контролю процесів формування, використання та розвитку потенційних можливостей підприємства. Багаторівневість інтеграції елементів обліково-аналітичної системи представлена на рис. 1.

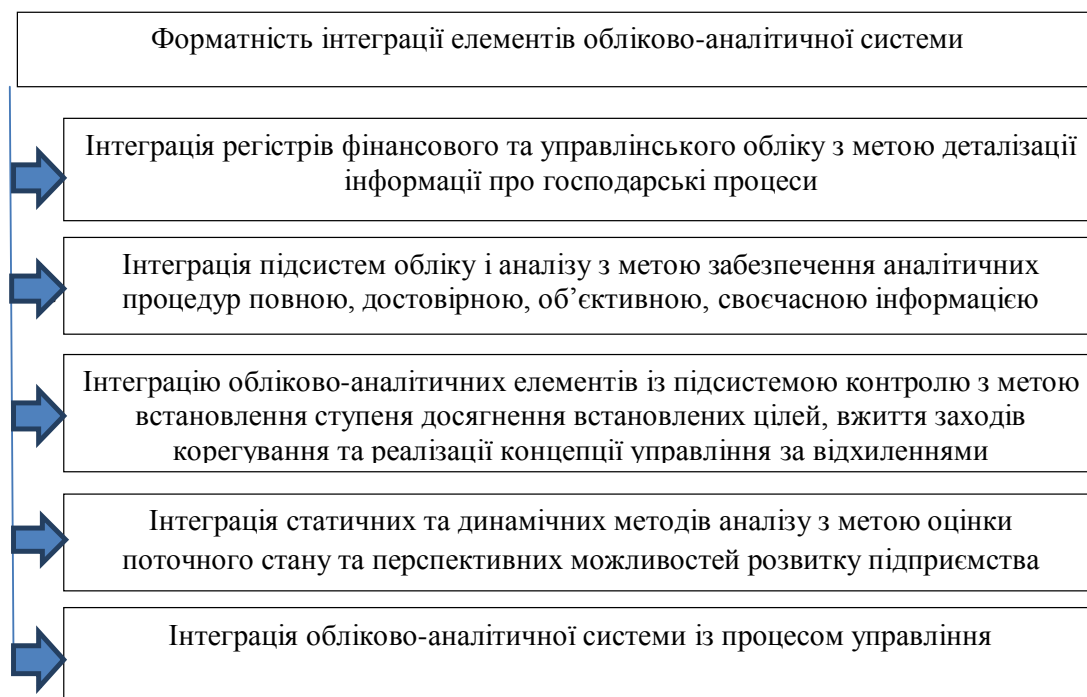

Рис. 1. Багаторівневість інтеграції елементів обліково-аналітичної системи
Розроблено авторами

Таким чином, статус обліково-аналітичної системи на підприємстві постійно підвищується, оскільки процеси прийняття управлінських рішень нерозривно пов'язані з рівнем інформаційного забезпечення системи управління, покликане носити комплексний характер і ґрунтуватися на застосуванні інтегрованої системи бухгалтерського обліку, що об'єднує облік, аналіз, контроль. Кожна із підсистем виконують свої функції і тісно взаємопов'язані між собою. Підсистема обліку виконує головну функцію — інформаційну, котра передбачає збір відомостей про господарські факти, їх документування, реєстрацію, групування та узагальнення у формі звітності.

Інформація з облікової підсистеми потрапляє у підсистему аналізу і контролю, де реалізуються функції цих двох підсистем. Аналітична функція полягає у дослідженні причинно-наслідкових зв'язків між господарськими явищами і процесами з метою виявлення резервів економічного зростання суб'єкта господарювання. Тоді як контрольна функція полягає у здійсненні нагляду за господарськими явищами і процесами, з метою з'ясування їх відповідності заздалегідь визначеним параметрам, а у випадку виникнення відхилень, з'ясовується їх величина, причини і винуватці. Опрацьована таким чином інформація, використовується керівниками для прийняття управлінських рішень.

Слід відмітити, що під час побудови обліково-аналітичної системи завжди треба враховувати динаміку зміни стратегії суб'єкта підприємництва, що спричинить необхідність зміни спрямованості, структури, якісного контенту обліково-аналітичної системи, що представлено на рис. 2.

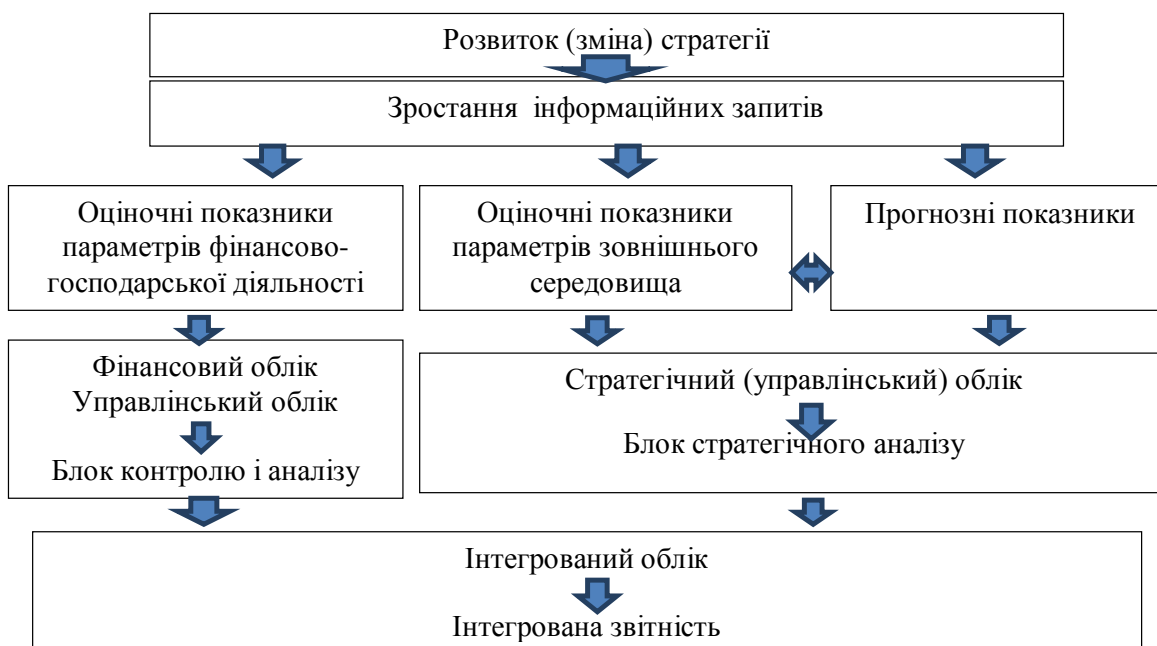

Рис. 2. Праксеологічна послідовність розвитку обліково-аналітичної системи
Розроблено авторами

Таким чином, різнобічні інформаційні потреби управління підприємства, що відображають стратегію його розвитку, зумовлюють відбір оціночних показників, які враховують найважливіші параметри фінансово-господарської, суспільної діяльності підприємства, включаючи показники ефективності, розширюють мережу обліково-аналітичної системи. Відтак, обліково-аналітична система є динамічною, такою, що постійно розвивається. Для прикладу, — провідною ідеєю сучасного стратегічного управління стає концепція сталого розвитку, що передбачає необхідність розвитку підприємства, орієнтуючись на гармонізацію інтересів суб'єктів господарювання, споживачів і суспільства в цілому. У зв'язку з цим домінуючим підходом в управлінні розвитком стратегічного потенціалу є взаємодія підприємства із зовнішнім середовищем, що забезпечує їх гармонійне співіснування [3]. Відповідно, наявність проблем розвитку соціо-еколого-економічних відносин у суспільстві, необхідність удосконалення трансляційних можливостей облікового процесу відповідно до сучасних інформаційних потреб, обумовлюють потребу виокремлення методологічної послідовності реформування обліково-аналітичної системи та її ефективної апробації.

Основним принципом, що забезпечує ефективність функціонування обліково-аналітичної системи, є безперервність взаємодії її складових. Тому дуже важливим є створення інтегрованої системи інформування користувачів про всі процеси, що відбуваються на підприємстві.

Ключове значення у сфері сталого розвитку підприємства має концепція «потрійного критерію», яка містить у собі розширення меж звітності підприємств та врахування соціальних і екологічних аспектів до фінансових показників діяльності і представлена на рис. 3.

Отже, кожен суб'єкт підприємництва, займаючи свою нішу на ринку, зумовлений функціонувати в системі сталого розвитку, розвиваючи свій бізнес крізь призму паралельного вирішення як фінансово-економічних, так і соціальних, екологічних проблем.

Закономірно, що кожна компанія, яка дотримується таких принципів, прагне якомога повніше висвітлити свою діяльність. Така концепція управління має вирішальний вплив на «розширення меж» обліково-аналітичної системи. Таким чином підтверджується праксеологічний підхід до розвитку обліково-аналітичної системи в контексті управлінських рішень конкретного суб'єкта підприємництва.

Окрім критеріїв звітності, вітчизняні та зарубіжні вчені звертають увагу на принципи підготовки інтегрованого звіту сталого розвитку: стратегічної спрямованості; зрозумілості та прозорості інформації; орієнтації на майбутнє та своєчасності; реагування і залучення зацікавлених осіб; стислості, достовірності й суттєвості [9, 10].

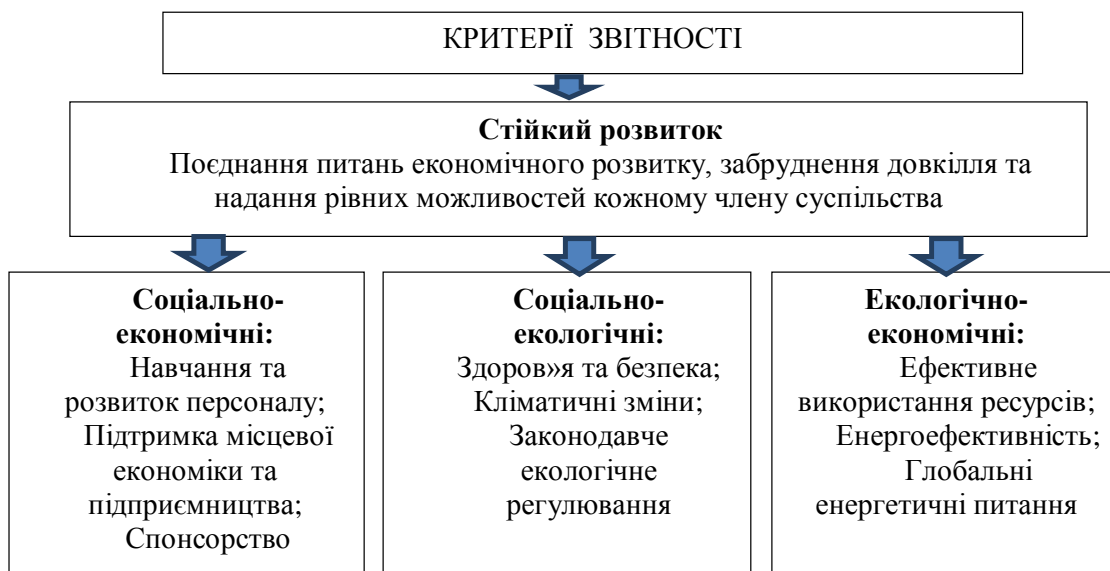

Рис. 3. Концепція звітності стійкого розвитку підприємства [4]

Загальноновизнано, що практика господарювання раціональна, а відтак облік має бути ефективним. Облік заради обліку нікому не потрібний — це аксіома, тому розширення та удосконалення обліково-аналітичної системи повинно бути економічно обґрунтоване. Разом з тим дослідження бухгалтерського обліку з позиції практичної діяльності, науки та освіти зумовлює необхідність у зосередженні уваги на сучасних вимогах до бухгалтерської професії, що зумовлені новими стандартами у веденні сучасного бізнесу.

Сьогодні бухгалтери вже перестали бути лише фіксаторами здійснених подій, а є активними учасниками системи менеджменту підприємства, приймаючи на себе додаткові функції аналітика, прогнозиста, логіста, контролера тощо. За таких умов «бухгалтер стає не лише фінансовим радником, а й бере участь у формуванні управлінської політики, значну частину робочого часу приділяє прогнозуванню, плануванню, прийняттю рішень, контролю в забезпеченні системи управління необхідною інформацією» [5, с. 135].

Варіантність, що з'явилася в обліку, а також альтернативність у національних, міжнародних стандартах дають можливість бухгалтеру креативно підходити до своєї роботи: об'єктивніше відобразити на рахунках бухгалтерського обліку конкретні господарські ситуації. Все це розширило діапазон можливостей, оскільки сьогодні облік став менш жорстко регламентованим, що дає бухгалтеру шанс в повній мірі розкрити потенціал професії. Проте, одночасно підвищується відповідальність бухгалтера за здійснювані обліково-аналітичні процедури. Сучасний бухгалтер повинен задовольнити потреби тих, хто використовує облікову інформацію, незалежно від того, чи є вони зовнішніми чи внутрішніми її споживачами. Відтак, робота у сучасній обліково-аналітичній системі вимагає володіння фаховими навичками, здатність до самоосвіти, знання чинного законодавства залишаються незмінними обов'язковими вимогами до бухгалтера, інформатизація суспільства додає такі нові вимоги, як вміння постійно підтримувати професійний рівень знань, всебічна комунікативна компетентність, при цьому вміння володіти інформаційними технологіями стають невід'ємною частиною фахівців з обліку. Відтак, можна викреслити наступні функції сучасного фахівця з обліку, що представлені на рис. 4.

Рис. 4. Функції бухгалтера в умовах функціонування сучасної обліково-аналітичної системи [6]

Міжнародні стандарти освіти для професійних бухгалтерів висувають нові вимоги до професії. Так, у Вступі до МСО зазначено: «Професійні бухгалтери дедалі частіше повинні бути технічними експортерами, які мають блискучі комунікативні навички і здатні відповідати вимогам щодо інформації та складання звітності, які висуває нова економіка, що ґрунтується на знаннях» [7]. Також слід зауважити, що у світі сучасних глобалізаційних процесів всі системи обліку матимуть «хмарну» основу, набудуть особливого значення для професії великі обсяги даних (Big Data), для підготовки звітів бухгалтери та аудиторі активно використовуватимуть нефінансову інформацію. Загалом як облік, так і аудит стануть більш ефективними та мобільними, а роль аудитора і бухгалтера продовжуватиме зазнавати радикальних змін.

Відмітимо, що використання універсального чи спеціалізованого програмного забезпечення для автоматизації розв'язування окремих обліково-аналітичних задач або обліково-аналітичної системи загалом вже стало нормою і сприймається фахівцями як обов'язкова умова діяльності фахівця з обліку. З допомогою наявного на сьогоднішній день на ринку різнопрофільного програмного забезпечення можна вирішувати різні задачі зі сфери діяльності облікового працівника, починаючи від простої реєстрації первинних документів і до підготовки і прийняття управлінських рішень на базі даних бухгалтерського обліку.

Сьогодні на ринку інформаційних систем для автоматизації обліку вже, практично, досягнуто вершин розвитку програмних продуктів на локальному рівні. Наступним етапом розвитку, на нашу думку, є застосування в автоматизації обліку саме хмарних технологій, доказом цьому є значна кількість комерційних інтернет-сервісів, які успішно і на взаємовигідній основі надають послуги «віртуальної» бухгалтерії.

При організації роботи сучасної бухгалтерії важливе значення також має можливість доступу різних користувачів до централізованих баз даних, архівних версій документів, консолідованої інформації тощо. Організація такого доступу в межах підприємства відбувається, як правило засобами локальної мережі. Набагато складніше організувати такий доступ для користувачів із територіально віддалених структурних підрозділів, тим більше складно це реалізувати у випадках

потреби організації одночасної роботи над певними документами. Вихід із даної ситуації можна запропонувати шляхом використання саме хмарних технологій. Прикладами сервісів, які дозволяють організувати спільні робочі області, є системи Google Drive, SkyDrive, Dropbox та інші. Перераховані системи на перший погляд не мають жодного відношення до бухгалтерського обліку. Вони не мають жодних функцій для безпосередньої автоматизації облікових задач. Разом з тим з допомогою зазначених сервісів (а особливо Google Drive і SkyDrive) можна легко організувати спільні хмарні робочі області. Їх можна використовувати в обліку для різних цілей. Таким чином, віртуалізація обліку та використання в ньому хмарних технологій — це один із напрямів розвитку автоматизації бухгалтерського обліку, а отже, — підвищення ефективності функціонування обліково-аналітичної системи. У цьому і полягає сенс праксеології в сучасному обліку.

Отже, від професіоналізму фахівця обліково-аналітичної служби залежить ефективність та результативність кінцевого інформаційного ресурсу.

На сьогодні етичні норми діяльності бухгалтерів визначаються Кодексом етики професійних бухгалтерів, розробленим Міжнародною федерацією бухгалтерів (МФБ). Він потребує дотримання чотирьох основних цілей:

1. Надійність — у суспільстві є потреба в надійній інформації та в інформаційних системах, що забезпечують її.
2. Професіоналізм — є потреба в особах, що їх клієнти, роботодавці чи інші зацікавлені сторони можуть без сумнівів визначити як професіоналів у сфері бухгалтерського обліку.
3. Якість послуг — є потреба щодо впевненості в тому, що всі послуги, надані професійним бухгалтером, виконуються згідно з найвищими стандартами якості.
4. Довіра — користувачі послуг професійних бухгалтерів мають бути впевнені в дотриманні основ професійної етики, що регулюють надання цих послуг.

Сьогодні найбільше цінують такі професійні якості бухгалтерів-аналітиків, як вміння аналізувати та інтерпретувати, інтегрувати фінансову та нефінансову, кількісну та якісну інформацію, а також обізнаність в специфіці бізнес-процесів та сучасних інформаційних технологіях. Безумовно, фахівець, який володіє такими навиками, умінням їх раціонально реалізувати, діє як бізнес-партнер керівника. Відповідно — це гарантія ефективного функціонування обліково-аналітичної системи і досягнення високих стандартів у сучасному інформаційному забезпеченні управління.

Висновки. Сучасна система обліково-аналітичного забезпечення потребує нового сутнісного наповнення у зв'язку із розширенням спектру інформаційних запитів. Вона має включати всі інструменти обліку та аналізу з метою отримання синергетичного ефекту від їх системного застосування. У розвитку обліково-аналітичної системи, навіть на простих прикладах виникають складності: відповідність між цілями і системами не завжди є однозначною, одна підсистема може бути пов'язана з декількома цілями, а одній цілі можуть відповідати різні підсистеми. Не завжди є можливість застосувати напрацьований інструментарій, а, відповідно, забезпечити ефективне функціонування обліково-аналітичної системи. Тим не менше, цільове призначення системи — генерувати як оперативну, так і стратегічну інформацію у відповідності до інформаційних запитів.

Ключове значення у розвитку системи мають компетентні фахівці, що супроводжують логічний ряд її функціонування. Відтак, працю виконавців необхідно розглядати у логічній послідовності праксеології розвитку обліково-аналітичної системи.

Удосконалення обліково-аналітичної системи потребує розвитку теоретичних, методичних та організаційних положень обліку та аналізу з метою формування інформаційної системи стратегічного типу, у якій поряд з внутрішніми вимогами щодо задоволення інформаційних потреб враховуються параметри та вимоги користувачів результативної інформації.

Розширення об'єкта обліку та аналізу здійснюється за рахунок різноманітних аспектів як внутрішнього, так і зовнішнього середовища. Це, у свою чергу, спричинює зміщення акцентів та розширення предмета вивчення обліку та аналізу.

Таким чином, науково-практичне обґрунтування розвитку сучасної обліково-аналітичної системи має чітку тенденцію до розширення, напрацювання логічного ряду наукових досліджень, що відповідає конкретним інформаційним запитам.

Використання підприємством інтегрованої облікової системи зменшує рівень витрат коштів й часу для отримання даних фінансового й управлінського обліку із заданим рівнем деталізації та формування змістовних звітів для контролю й аналізу діяльності підприємства.

Література

1. Канцуров О. О. Вплив інституціональної теорії на формування сучасної парадигми бухгалтерського обліку / О. Канцуров // Незалежний аудитор. — 2014. — № 8. — С. 27—32.
2. Швець В. Є. Еволюція обліково-аналітичної системи суб'єктів господарювання в Україні / В. Є. Швець // Обліково-аналітичні системи суб'єктів господарської діяльності в Україні : Міжн. наук.-практ. конф. (25—26 березня 2005 р.). — Львів : ЛНУ ім. І. Франка, Інтереко, 2005. — № 15. — Ч. II. — С. 61—66.
3. Рябенко В. В. Формування обліково-аналітичного забезпечення управління стратегічним потенціалом підприємств харчової промисловості [Електронний ресурс] / В. В. Рябенко. — Режим доступу : <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/24650/1/m1.pdf>.
4. Кундря-Висоцька О. Концепція потрійного критерію у звітності соціально орієнтованого бізнесу / О. П. Кундря-Висоцька, О. Й. Іваньчук // Інтеграція України в європейський і світовий фінансовий простір : матеріали XIII Міжнародної науково-практичної конференції / ЛННІ ДВНЗ «Університет банківської справи». - Львів, 2018. - С. 111-113.
5. Пушкар М. С. Теорія і практика формування облікової політики : монографія / М. С. Пушкар, М. Т. Щирба. — Тернопіль : Картбланш, 2010. — 260 с.
6. Чижевська Л. В. Бухгалтерський облік як професійна діяльність: теорія, організація, прогноз розвитку : монографія / Л. В. Чижевська. — Житомир : ЖДТУ, 2007. — 528 с.
7. Міжнародні стандарти освіти для професійних бухгалтерів [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://online.zakon.kz/Document/?doc_id=30123620.
8. Бочуля Т. В. Інноваційний розвиток обліково-аналітичного забезпечення управління підприємством : монографія / Т. В. Бочуля. — Харків : ВД «ІНЖЕК», 2015. — 404 с.
9. Костирко Р. О. Інтегрована звітність — інструмент забезпечення сталого розвитку суспільства / Р. О. Костирко, Т. В. Лісничка // Економіка, менеджмент, підприємництво. — 2012. — № 24 (1). — 192 с.
10. Toward Integrated Reporting — Communicating Value in the 21 st Century [Electronic resource] / Discussion Paper IIRC. — Available at: <http://www.theiirc.org/theintegrated-reporting-discussion-paper>.

Стаття рекомендована до друку 20.05.2019

© Любенко А. М., Кундря-Висоцька О. П., Рудницька О. В.

References

1. Kantsurov, O. O. (2014). Vplyv instytutsionalnoi teorii na formuvannya suchasnoi paradyhmy bukhgalterskoho obliku [The Influence of the Institutional Theory on the Formation of a Modern Paradigm of Accounting]. *Nezaleznyi auditor — Independent Auditor*, 8, 27—32 [in Ukrainian].
2. Shvets, V. Ye. (2005). Evoliutsiia oblikovo-analitychnoi systemy subiektiv hospodariuvannya v Ukraini [Evolution of Accounting and Analytical System of Business Entities in Ukraine]. *Oblikovo-analitychni systemy subiektiv hospodarskoi diialnosti v Ukraini: Mizhn. nauk.-prakt. konf. (25—26 bereznia 2005 r.) — Accounting and Analytical Systems of Business Entities in Ukraine: Int. sci. pract. conf. (March 25—26, 2005)*. Lviv [in Ukrainian].
3. Ryabenko, V. V. (n. d.). *Formuvannya oblikovo-analitychnoho zabezpechennia upravlinnia stratehichnym potentsialom pidpriemstv kharchovoi promyslovosti [Formation of accounting and analytical support for management of the strategic potential of food industry enterprises]*. Retrieved from <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/24650/1/m1.pdf> [in Ukrainian].
4. Kundria-Vysotska, O. P., & Ivanchuk, O. Yo. (2018). Kontseptsiiia potriinoho kryteriiu u zvitnosti sotsialno oriientovanoho biznesu [The concept of a triple criterion in the reporting of a socially oriented business]. *Intehratsiia Ukrainy v yevropeyskyi i svitovyi finansovyi prostir: materialy XIII Mizhnarodnoi naukovopraktychnoi konferentsii — Integration of Ukraine into the European and world financial space: materials of the XIII International Scientific-Practical Conference*. Lviv [in Ukrainian].
5. Pushkar, M. S., & Schyrba, M. T. (2010). *Teoriia i praktyka formuvannya oblikovoi polityky [Theory and Practice of Accounting Policy Formation]*. Ternopil: Kartblansh [in Ukrainian].
6. Chyzhevska, L. B. (2007). *Bukhgalterskyi oblik yak profesiina diialnist: teoriia, orhanizatsiia, prohnnoz rozvytku [Accounting as a professional activity: theory, organization, development forecast]*. Zhitomyr: ZhDTU [in Ukrainian].
7. Mizhnarodni standarty osvity dlia profesiinykh bukhgalteriv [International standards for education for professional accountants]. (n. d.). *online.zakon.kz*. Retrieved from http://online.zakon.kz/Document/?doc_id=30123620 [in Ukrainian].
8. Bochulia, T. V. (2015). *Innovatyvnyi rozvytok oblikovo-analitychnoho zabezpechennia upravlinnia pidpriemstvom [Innovative development of accounting and analytical support for enterprise management]*. Kharkiv: VD «INZHEK» [in Ukrainian].
9. Kostyrko, R. O., & Lisnycha, T. V. (2012). *Intehrovana zvitnist — instrument zabezpechennia staloho rozvytku suspilstva [Innovative development of accounting and analytical support for enterprise management]*. *Ekonomika, menedzhment, pidpriemnytstvo — Economics, management, entrepreneurship*, 24 (1) [in Ukrainian].
10. Toward Integrated Reporting — Communicating Value in the 21st Century. (n. d.). *Discussion Paper IIRC*. Retrieved from <http://www.theiirc.org/theintegrated-reporting-discussion-paper>.

The article is recommended for printing 20.05.2019

© Lyubenko A. M., Kundria-Vysotska O. P., Rudnytska O. V.